

til Statens Grundforbedringsvæsen. I Foråret 1918, da vi diskuterede de forskellige Ændringsforslag til tredje Behandling af Finansloven 1918—19, fandtes der dér en første Bevilling paa 35 000 Kr. til Statens Grundforbedringsvæsen. Der skulde ansættes et Par Ingeniører, der særlig skulde have med Grundforbedringsvæsenet at gøre. Jeg opponerede ved den Lejlighed, idet jeg ikke kunde indse, at det var nødvendigt at faa en saadan Bevilling, da vi jo havde en ganske udmærket Institution, som gennem Aarene har gjort et efterhaanden stadig mere omfattende Arbejde i vort Land paa dette Omraade, nemlig Hedeselskabet. Naar vi havde en saa udmærket Institution, der netop tog sig af alle de Opgaver, som Statens Grundforbedringsvæsen skulde have med at gøre, var det mig ufatteligt, at man skulde have et Statsvæsen. Det var ganske vist en meget lille Bevilling, 35 000 Kr., men jeg spaaede den Gang, at inden ret længe vilde Bevillingen vokse, og det har vist sig at være rigtigt. Næste Aar gik den op til 68 000 Kr., og nu er den oppe paa 102 500 Kr.; og det skal slaa meget fejl, om den ikke efterhaanden vil vokse meget betydeligt. Ærede Medlemmer skal ikke blive forbavset, hvis vi om nogle ganske faa Aar er oppe paa ca. ½ Mill. Kr. til dette Statsvæsen.

Grundforbedring er jo en ganske udmærket Ting; hvem vil ikke være med til, at vi paa alle mulige Omraader og særlig ude i Landbruget faar den bedst mulige Grundforbedring? Men her var det netop, jeg paaviste ved Finanslovforslagets tredje Behandling i 1918, at Hedeselskabet paa en saa udmærket Maade har taget sig af alle de Opgaver, som Statens Grundforbedringsvæsen i det hele taget skal have med at gøre. Jeg vil sige for mit Vedkommende, at jeg har nogen Mistillid til et saadant Statsvæsen. Nu siger man ganske vist, at der er nok at gøre baade for Hedeselskabet og Statens Grundforbedringsvæsen; men jeg er bange for, at det vil gaa saaledes, at Hedeselskabet ved Lejlighed bliver spændt fuldstændig ud. Jeg staar for mit Vedkommende, og det gælder hele den Egn, jeg repræsenterer, i Taknemmelighedsgæld til Hedeselskabets Funktionærer for de udmærkede Tjenester, de har ydet os dernede baade paa det ene og det andet Omraade. Derfor vilde jeg nødig se, at man skulde gaa en Udvikling i Møde, hvorved denne Institution maaske efterhaanden blev gjort overflødig, fordi vi havde faaet dette Statsgrundforbedringsvæsen. Vi ved jo, at naar man har Staten i Ryggen,

kan man betale højere Lønninger og paa den Maade maaske drage dygtigere Folk til sig. Vi kan imødesee det Øjeblik, hvor det bliver umuligt for Hedeselskabet at arbejde, og det vil jeg meget nødigt se.

Der er sikkert ingen, der vilde staa op her — jeg har opfordret dertil — og sige at Hedeselskabet ikke har gjort et stort og udmærket Arbejde i vort Land. Alle Rammerne har vi, Arbejdet er efterhaanden udvidet, alt er, saa vidt jeg kan skønne, i udmærket Orden til, at dette Selskab netop kan paatage sig de Opgaver, som vil melde sig i den kommende Tid. Under disse Forhold er det forbavsende og ganske uøkonomisk, at man vil oprette et Statsgrundforbedringsvæsen, der skal tage sig af akkurat de samme Opgaver, som Hedeselskabet hidtil har udført paa en saa udmærket Maade. Hvis vi ikke havde haft Hedeselskabet, altsaa en privat Institution, hvis man tænker sig, at det var Staten, der havde haft en Del Ingeniører og andre Funktionærer til at tage sig af disse Opgaver, er jeg aldeles overbevist om, at man gennem Aarene ikke tilnærmelsesvis havde faaet det udrettet, som Hedeselskabet har præsteret. Jeg har overværet adskillige Møder, hvor Hedeselskabets Tjenestemænd har været til Stede, og de Herrer kan være overbeviste om, at det ofte, naar en stor Sag skulde gennemføres, har været vanskeligt at faa de forskellige Parter til at forliges og gaa ind paa, at nu skulde Arbejdet tages op. Der skal stor Taalmodighed til, og jeg er aldeles overbevist om, at hvis det havde været Statsebedsmænd, der stod i Spidsen, havde de paa et meget tidligt Tidspunkt udtalt overfor saadanne Forsamlinger: Nej, se I nu først at forliges og blive enige; indtil det sker, har vi i det hele taget ikke noget med jer at gøre, disse Vanskeligheder maa I selv se at komme udenom. Hedeselskabet har netop gjort et udmærket Arbejde ved at sætte mange Foretagender i Gang, som vanskeligt vilde have kunnet udføres, hvis det havde været en Institution under Staten.

Vi maa alle være klare over, at det ikke alene er med Hensyn til de store Summer paa Finansloven, men ogsaa med Hensyn til de mindre, at vi bør sørge for at økonomisere saa meget som muligt. Vi har ikke Lov til at kimse ad mindre Bevillinger, selv om det kun er 100 000 Kr. Det forekommer mig derfor, at det er en Pligt at gøre opmærksom paa, at der virkelig er forskellige Steder paa Finanslovforslaget, hvor man uden Skade kunde spare. Naar man gennemlæser Finanslovforslaget, er der